

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak torek in petek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istovrstne vposiane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo trispodna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Naš List — prvič zaplenjen! — Učiteljstvo in liberalci. — Zakaj je bil Bismark odpuščen (1890)? — Štajersko: Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Razno. — Socialno gibanje. — Ženski vestnik.

Naš List — prvič zaplenjen.

Da resnica v oči bode, nas je prepričalo slavno c. kr. državno pravdnštvo v Ljubljani. Brzjavnim potom je zahtevalo konfiskacijo naše zadnje številke vsled njenega uvodnika „Proč od Avstrije“. Mi bi gotovo nič ne imeli proti temu, ko bi hotelo tudi državno pravdnštvo v Ljubljani spolnjevati s svojim pisanjem delovanje Našega Lista in skrbeti za njegovo popularnost, ali naj vrta državni pravdnik še tako rigorozno po postavah — kje pa najde kaj nezakonitega v našem zadnjem uvodniku? Mislili smo, da je doba, ko se ni smelo pisati niti golih dejstev, zgodovinsko resničnih, vendarle tudi v Avstriji že minula, ali državno pravdnštvo nas je prepričalo o nasprotnem.

Kamniško glavarstvo, kjer se nahaja kraj naše tiskarne, je bilo vsaj toliko modro, da nam ni zaplenilo številke. A gotovo so bili tudi na tem glavarstvu skrajno previdni — — — Glavarstvom ni moglo dobiti prav nič nezakonitega v našem članku, kajti drugače bi samo takoj odredilo zaplenitev in prihranilo državnemu pravdniku v Ljubljani ta res jako nepotrební trud. Tako pa je prišel ukaz konfiskacije šele tedaj, ko so bile že vse številke v rokah ali vsaj zelo blizu svojih naročnikov.

Da priznamo odkrito: nas je ta konfiskacija uprav osupnila. Ne zbog tega, ker bi pripisovali kdaj drž. pravdnštvu v Ljubljani bogve koliko modrosti, ampak ker je vendar jasno, da mora priti vsak človek v vidno zadrego, če se ga vpraša, kje najde v onem članku količkaj nepostavnega — od naše strani!! Kaj res ni oblasti, ki bi v bodoče preprečila take nepremišljene ukrepe?

V trenutku nam še ni docela jasno, kakšen namen je zasledovalo državno pravdnštvo s svojo tako pozno konfiskacijo, čim pa se nam stvar pojasni — kar zahtevamo, da se zgodi — hočemo o njej obširneje izpregovoriti.

Ako pa meni drž. pravdnštvo v Ljubljani, da bo tem načinom nas ustraševalo, se bridko moti: in če gledamo odprti ječi nasproti, ne bo to nikaka ovira za nas, da bi prenehali svoj pošteni boj za svobodo in kulturno dvigo slovenskega naroda.

Uredništvo Našega Lista.

Učiteljstvo in liberalci.

„L' état c' est moi“ — „Država sem jaz“ je bilo od nekaj vodilno geslo dr. Tavčarjeve politike. „Ni ga boga, razven mene“, zvenelo je vedno z visokih prvaških postamentov, seveda v nekoliko bolj prikriti formi. Od nekaj ni bilo nobenemu liberalnemu politiku, pa naj je bil še tako nadarjen in še tako pošten, sojeno delovati skupno in poleg dr. Tavčarja —; kar je bilo, je bil On — vse ostalo pa daleč pod njim. Tako daleč, da mož ni opazil in mogel razločevati z olimpijske svoje višine več drobnice ob svojem vznožju, in da je končno sploh — pozabil nanjo.

Pozabil je pa tudi, da je prav iz te mase vzklikl on sam, in da je dobival iz nje svoje življenjske sile. In ker jo je on pozabljal, pozabljati je začela tudi množica njega, — in po stranki je začelo pokati. Že leta sem je opazovati ta proces. Najprvo so se jeli oglašati posamezni glasovi, boječi in plahi, pozneje so prišli drugi, krepkejši, glasnejši. Strankarji so se začeli buditi, spregledali so in se čudili, kako to, da so še vedno v stranki, ki pravi, da čuva njihove interese, v istini pa nima zanje družega, kot boleče strankarske vezi, in nekaj praznih obljub in otroških obetov.

Med temi, ki se niso med prvimi prebudili, so tudi slovenski učitelji. Na mnoge izmed njih je vplivala osebnost dr. Tavčarjeva, na druge liberalno časopisje, tretji zopet so poznali dr. Tavčarja kot pisatelja. Ni se čuditi, da so zlasti slednji morali misliti, da je mož, ki po svojih literarnih proizvodih vihti bridki meč za vse mogoče ideale, tudi v istini tak prijatelj svobode in pravice, kakor bi bilo to sklepati. Ali, da je dano večlovečiti Tavčarja-pisatelja, dvomimo, da bi ta človek hotel seči v roko tistemu materijelnemu Tavčarju, ki je onega nastvaril.

In tako je umevno, da je slovensko učiteljstvo že nebrojnokrat ostalo začudeno, ko je videlo, da so besede vse nekaj drugega nego dejanja. Kot odločni zastopniki naprednih smerij so bili slovenski učitelji vedno v vrstah liberalne stranke, bili so radi ideje prosvete in svobode ondi, rinili so se skozi ona vrata, na katerih je blestel napis: liberté, fraternité, égalité — svoboda, bratstvo, enakost, in kar je še drugih lepih besedij v liberalnem slovarju. Ali jesti in piti jim ni mogla dati lepo opremljena liberalna gostilna. Poslali so jih vedno zopet domov, svoje dobro vzgojene vzgojevalce: „danes za denar, jutri zastonj“!

Da so pa ti vzgojevalci res dobro vzgojeni, dokazuje dejstvo, da so se leta in leta v svoji neomahljivi naivni veri dali voditi za nos. Obetali so jim vsega mogočega od božiča do velike noči, od velike nedelje do kresa in tako dalje. Učitelji pa so se lepo naprej navduševali, in čakali tistih liberalnih čudežev, katerih ni bilo, jih ni in jih tudi nikoli ne bode.

Tudi od kje in kako? Liberalna stranka je izgubila ves stik z ljudstvom, delala ni ne trohice, vse njeno delo se je omejevalo na izdajanje „Slovenskega Naroda“. Brez dela pa ni moči preživljati se, brezdelnost vodi edino le v beračijo: če se delajo vrhutega še obljube in dolгови, ne sledi drugega, nego neizogiben banerot.

Ne moremo verjeti, da bi naše učiteljstvo v ogromnih, pretežnih odstotkih tega ne vedelo. Saj mora vendar vedeti, da je v naših razmerah učiteljstvo edino naravno dana organizacija vsaki napredni stranki; saj mora to učiteljstvo vendar vedeti, da je liberalna stranka pobijala vsako akcijo, pa naj je ta imela še tako lep namen širiti prosveto in omiko, kakor hitro niso bili ti možje puncirani od prvaka Tavčarja samega. Ali ni naravnost zabranjevala ta stranka tudi najspodobnejšim, najagilnejšim svojim ljudem vsako delo, pa bodisi politično ali nepolitično? Ali ni preganjala od nekaj na najkrutejši način svoje lastne ljudi, če je bilo treba ščititi prvaštvo v desetem kolenu?

Kake podpore naj potem še pričakuje učiteljstvo od dr. Tavčarja in ostalih ponižnih slug liberalne misli? Naj bo veselo, če jih sploh ne preganja, več pričakovati bi bilo naravnost neumno. Ako slučajno dr. Tavčar semtertja napram posameznim učiteljem drugače postopati ni mogel, to vendar ne šteje k njegovim zaslugam. Z zastopanjem učiteljskih interesov si dr. Tavčar gotovo ni nikoli kratil preobilega svojega spanja.

Zato smo pred nekaj tedni pozdravili kot vesel pojav članek v „Učiteljskem Tovarišu“, da se je v učiteljskem taboru že tudi toliko zdanilo, da je zapaziti v njem krepko — luč. Na ta članek je seveda odgovoril „Slov. Narod“, delajoč vtisek jetičnega človeka, ki pluje na desmo in levo, ker si v zavesti bližajoče se smrti, z drugim izrazom svoje onemogle jeze več pomagati ne more.

Ni še minilo prvo veselje, že čitamo v obeh listih ono znano „spravo“. Stvar je sicer — kakor je bila zdaj pojasnjena — nič drugega nego navadna, nevredna komedija, ki so jo hoteli liberalci izrabiti v svoje politične namene. V resnici nas veseli, da se nas je tako enoglasno zagotovilo, da ogromna večina slovenskega učiteljstva ne poda pod nobenim pogojem roke v kako spravo političnega značaja, ker ni niti kratkovidno, kakor Luka Jelenc, a da tudi — očal ne nosi, očal z rožnatobarvnimi stekli liberalnega izdelka.

Slovensko učiteljstvo se je do dobra uverilo, da mu dr. Tavčar in slovenski liberalizem ne pomaga niti v najmanjem pri izvrševanju njegove kulturne naloge. Tudi ko bi jim hotel, bi tega ne mogel — ker so dnevi življenja slo-

venskega liberalizma in tiste skromne politične moči šteti. Vso moč, kar jo je imel, je porabil do zadnje iskricke za svoje prvake, svoje sinekuriste in svojo žlahto — in sedaj nima več toliko življenjske sile v sebi, da bi se mogel vsaj sam oteti gotove smrti. Kar reprezentuje danes liberalno stranko, je osamljen zakrpan vrak s polomljenimi jamborji, raztrganimi jadri, uničenim krmilom.

Kak interes naj bi imelo torej učiteljstvo podpirati moralno in z žrtvami stranko, katere preteklost mu je znana, katere bodočnosti ni nikjer. Celo za ono izjavo osebne poravnave koraka le jako jako majhen del učiteljstva — morda samo tisti del, kateremu je „Slovenski Narod“ povedal — „resnico“, če prav jo je naslovil na vse učiteljstvo. Ves ostali učiteljski kontingent pa ve, kje ima iskati svojih pravih prijateljev. Združeni pričemo delo z novega; težko, naporno delo — drug ob drugem — ramo ob rami. Besede prepuščamo liberalcem — kar nas more in mora rešiti — je delo z združenimi močmi.

Ž.

Zakaj je bil Bismark odpuščen (1890)?

Komaj dve leti potem, kar je zasedel sedanji nemški cesar svoj prestol, je odpustil nemškega kancelarja iz svoje službe in poklical na njegovo mesto Caprivija.

Oto Eduard Leopold Bismark je bil od svojih početkov do smrti vedno zvest pristaš monarhsko-starokopitne stranke. Kaj je danes Nemčija, vse to se ima zahvaliti Bismarku, ki je zedinil nemške države v eno monarhijo pod krono pruskega kralja. Kot poslanik v Peterburgu in Parizu je imel dovolj prilike, spoznati svojega vzhodnega in zapadnega sosedu. Leta 1864. je znal pridobiti Avstrijo, da je pomagala Nemčiji napasti Šlezvig-Holštajnsko — ob tej priliki so korakali avstrijski vojaki s frankfurtskim trakom okrog reke v boj — dve leti kasneje je povzročil vojno proti nam. Silen poraz Avstrije l. 1866. je Bismarkovo delo. Pahnili je Avstrijo iz Nemčije za vedno in priboril tisto mesto, ki so je imeli prej Habsburžani, pruskemu kralju. Povzročil je tudi francosko-nemško vojsko 1870-71, v katerej so zavzeli Nemci celo Pariz. Tako je v nekaj letih moč Zedinjene Nemčije silno narastla in te nove države prvi kancelar je bil knez Bismark. Na tem mestu je ostal od leta 1871. do 1890.

Moč, ki jo je imel Bismark je bila taka, da so včasih v Nemčiji prav resno razpravljali, kdo je pravi gospod, ali cesar ali Bismark. Nastalo je tedaj vprašanje, ali naj vlada rodbina Bismark ali rodbina Hohenzollern.

Stari cesar in pruski kralj Viljem I. je bil Bismarkov neomahljiv zaveznik in mnogokrat se je klonil prepričevalnim dokazovanjem in razmotrivanju velikih načrtov svojega kancelarja.

Ali ko je zasedel leta 1888. nemški prestol sedanji vladar Viljem II., se je razmerje med kancelarjem in cesarjem precej izpremenilo. Stari Bismark je hotel, da se mu mora mladi cesar pokoriti, Viljem II. pa tega ni hotel, ker je menil, da bi bilo razžaljivo, ako bi poslušal cesar svojega kancelarja.

Kar naenkrat pa se je raznesla vest, da je stari Bismark odpuščen.

Kaj je bil pravi vzrok temu, se dolgo ni znalo. Ugibali so časopisi in posamezniki: nihče ni vedel pravega povoda, kdor redkih pa ga je vedel, ni hotel ničesar izdati.

Veliko senzacijo je torej vzbudila te dni neka knjiga, ki jo je izdal sin bivšega nemškega kancelarja kneza Hohenlohe. Ta knjiga so Spomini umrlega Hohenlohe, obsegajoči med drugimi tudi mesta, ki pišejo o razmerju med Bismarkom in Viljemom II.

Nemški cesar je bil, kakor je bilo sklepati iz njegovih besed, jako ogorčen, da so prišle te stvari v javnost.

Kot vzroke nenadne odpustitve Bismarka pred 16 leti navajajo ti Spomini najprej nasprotstvo med Bismarkom in cesarjem vsled ciljev zunanje politike.

Rusija je hotela zasesti s svojim vojaštvom Bolgarijo, kar bi imelo za posledico vojsko z Avstrijo, pri čemur si je hotela Rusija zagotoviti nepristranost Nemčije. Bismark ni seveda nič več cenil zveze z Avstrijo niti trozveze in se je vedno bolj nagibal za dogovor z Rusijo. Na ta način je hotel spraviti Avstrijo pri konfliktu z Rusijo na cedilo. Nemški cesar pa se temu ni hotel udati, ampak povdarjal, da se hoče držati avstrijskega cesarja, kateremu je obljubil zvezno pomoč.

Drugi povod za spor z Bismarkom je dala njegova politika proti socialistom. Bismark je hotel na vsak način obnoviti zloglasni socialistični zakon in nastopiti proti socialistom še nadalje z nasiljem. Če bi se mu državni zbor upiral, bi ga razpustil in morebitne punte zadušil z orožjem. Cesar je hotel, da odstopi kancelar od teh načrtov in zahteval, naj nastopi proti rastočim socialistom z državnimi socialnimi reformami. Bismark se je na videz udal, na skrivnem pa je delal po svoji glavi dalje. Kmalu je zvedel za to Viljem II., ki je obetal v pričetku vse drugačno razumevanje za socialne potrebe kakor danes, ko se je že tako ošabno prevzel, da je zaklical nedavno tega, da naj se vsakdo pobere iz njegove države, kdor ni z njo zadovoljen.

Končno je odločevalo za odpustitev tudi osebno razmerje med vladarjem in kancelarjem. Bismark je bil navajen, da je vedno prodril s svojimi načrti, cesar pa je hotel, da vlada on, ne Bismark. Prepričani so se množili in zaman je bilo vse posredovanje velikega kneza badenskega.

Bismark tudi ni hotel, da se posvetujejo posamezni ministri neposredno s cesarjem, ampak da gre vse z njegovim posredovanjem in vednostjo. Tako je prišlo zopet enkrat zgolj vsled takih osebnih prepričkov do hudega nastopa, o katerem je dejal cesar, da je samo še manjkalo, da mu ni vrgel Bismark tintnika v glavo.

Takoj nato je dobil Bismark odslovno polo.

Štajersko.

Rogaška železnica. Okrajni zastop Šmarje je k zidanju rogaške lokalne železnice prispeval s 40.000 kron ter takrat med drugimi tudi ta pogoj stavil, da so na tej progi vsem strankam namenjene objave in napisi tudi slovenski. Skraja se je tej gotovo opravičeni zahtevi vsaj na štacijah šmarskega okraja docela zadostovalo. Promet te železnice zvršuje južna železnica proti jako visokemu letnemu pavšalu. Kakor pa ona na svoji glavni progi od Spielfelda do Kranjske meje slovenski jezik prezira in mrzi, ravno tako se opazuje, da se že nekaj časa sem tudi na rogaški železnici samo nemški razglasi nabijajo. Dolžnost okrajnega zastopa šmarskega je, se takim protipogodnim nepostavnostim z vso odločnostjo upreti.

Učiteljsko društvo za Laški okraj. Poročali smo že, da si učiteljstvo laškega okraja snuje svoje društvo. Ustanovni občni zbor tega društva bo v nedeljo dne 4. novembra 1906 zjutraj v središču okraja na Zidanem mostu v tamkajšnji šoli. Želeti bi bilo, da se tega zbora kolikor toliko vdeleže tudi kolegi in kolegije iz sosednjih okrajev Celje in Radeče na Kranjskem.

Akademično tehn. društvo „Tabor“ v Gradcu si je na zadnjem rednem občnem zboru dne 24. oktobra t. l. izvolilo za zimski tečaj 1906/7 sledeči odbor: predsednik: stud. iur. Josip Pučnik; podpredsednik: stud. med. Hugon Robič; tajnik: stud. iur. Ivan Jančič; blagajnik: stud. iur. Božidar Romih; knjižničar: cand. phil. Josip Glonar; gospodar: stud. iur. Ivan Klobasa; odb. nam. zapisnikar: stud. med. Jakob Schober; arhivar: stud. iur. Ludovik Zagoričnik; pregledniki: cand. phil. Ivan Prekoršek, cand. phil. Matko Rauter in cand. mech. V. Turnšek.

Nemški visokošolci v Gradcu so izdali oklic na vse akademične kroge, v katerem pozivajo vse Nemce, brez razlike na stranko, na obrambeno delo v društvi ter se sklicujejo, da bi napravili večji utis, na izredne uspehe, katere so baje Slovani dosegli na tem polju. —

To je hinavstvo prvega reda; Slovani se branijo, Nemci napadajo — in če bi je Slovani potisnili za njih prvotne meje, bi Nemci še vedno ne mogli govoriti o slovanskih „uspehih“, kajti Slovani bodo morali še dolgo ustrajno in naporno delati, da vsaj majhen del svojega ozemlja iztrgajo ne iz nemških, ampak nemškutarskih rok. Upamo, da bode naša vseučiliška mladina in vsi akademični krogi brez razlike na starost in strankarsko prepričanje v obrambnem delu prav tako složni in delavni, kakor Nemci. Da, mi moramo biti še stokrat pridnejši, ker nas je manj in nimamo toliko denarnih sredstev na razpolaganje, kakor naši nasprotniki.

Narodna godba se bo osnovala za ljutomerski okraj pod imenom „Muropoljska narodna godba“.

Vodo mesto vina je prodajal „vinski“ trgovec, 36letni Maks Vodusek iz Marij pri Mariboru. Njegovo „vino“ je bilo tako preparirano, da sploh ni bilo užitno. Mož je vedel, da so njegova dejanja kaznjiva, zato se je izdajal pod tujim imenom. Obsojen je bil na šest mesecev zapora.

„Narodni List“ glasilo nove stranke na Štajerskem je pričel izhajati minuli teden. Začasno se razpošilja list zastonj v 6000 izvodih.

Radgona izgubi garnizijo. Skoraj deset let je bil v Radgoni 37. artilerijski polk v garniziji. Spomladi pa odide v Zagreb, kjer bo nastanjen v novi vojašnici.

Predrzen človek je oni, ki na pošti v Pristovi pristavlja na vsakem slovensko naslovljenem pismu k slovenskemu imenu še nemško. „Ljubljana“ dobi vedno zraven še „Laibach“. Nabranih imamo že več takih naslovov in jih bomo pri prvem enakem slučaju odposlali poštnemu ravnateljstvu v Gradec.

Graška vrata celjskega mesta. Na graški cesti so pri kopanju kanala naleteli na ostanke takozvanih graških mestnih vrat, ki so bila sezidana 1450. leta.

Primorsko.

Spomenik dr. Lavriču menijo napraviti goriški domoljubi na Otavi, kjer se je vršil 18. oktobra 1868 veliki šempaski ljudski tabor. Osnova se je v ta namen v Ajdovščini, kjer je mnogo let dr. Lavrič na čelu občine zvesto in požrtvovalno deloval, poseben odbor, ki hoče voditi tudi nabiranje prispevkov.

30 let je letos, odkar si je pretrgal nit življenja veliki goriški rodoljub dr. Karol Lavrič. Svoje čitatelje opozarjamo že danes na članek „Dr. Lavrič na ljudskem taboru pri Šempasu“, ki bo natisnjen v prihodnji številki.

Narodni Dom v Roču v Istri je otvorilo odotno Gospodarsko društvo.

Štrajk spediterskih delavcev v Trstu je končan. Trgovski zbornici se je posrečilo spediterje in njih delavce poravnati, 23. t. m. se je delo zopet začelo. —

V avstro-ogrski banki v Trstu ni ne enega uradnika, ki bi znal slovenski. Ko je prišla te dni v ta državni zavod kmetica, ki je prosila, da bi ji izmenjali nekaj denarja, so se ji uradniki rogali, da je govorila slovenski in rekli, da mora govoriti italijanski, drugače ne opravi ničesar!

Italijansko gimnazijo v Pulju hočejo laški dijaki in nosijo okoli puljskih meščanov podpisovat tozadevno vlogo na istrski deželni odbor.

Živa sežgana. 53letna Uršula Karbončič, v službi pri neki družini v ulici Vienna št. 4, v Trstu se je včeraj predpoludne polila z vrelim terpentinom in ker je bila blizu ognja, se jej je obleka vnela. Ožgana je bila tako grozno, da so jo morali prenesti v bolnišnico, kjer pa je ob 5. uri popoldne umrla.

Razpis 500 kron. Policija je razpisala 500 kron nagrade za aretiranje onega še nepoznanega zločinca, ki je neki dan minulega tedna izvršil roparski napad na pismonošo. Obenem podaja policija opis tega človeka, v kolikor ga je opisala kuharica restavracije Steinfeld, ki ga je videla priti iz hiše takoj po roparskem na-

padu. Ta človek je star približno kakih 34 let, srednje postave, širokih pleč, rjave brke srednje velikosti, obraz ovalen. Rečena kuharica je opisala tudi obleko, a ta opis nima nikakega pomena.

Kranjsko.

Osebnosti. Evidenčna eleva Franc Witschl in Jožef Kernersta imenovana za evidenčna geometra II. razreda v XI. činovnem razredu. — Franc Orožen, profesor na ljubljanskem učiteljskišči, je pomaknjen v VII. čin. razred.

Pogled v logiko in psihologijo. Dr. Tavčar je jako rahločuten človek, kolikor se to tiče njegove nežne osebnosti. Ne da si kar meni nič tebi očitati stvari, ki jih ne zasluži. Zato je tudi učitelju L. Jelencu, temu izgubljenemu, in z mnogimi solzami zopet najdenemu sinu liberalne stranke povedal, kar mu je šlo; povedal mu je, da bi L. Jelenc že davno bil neprosto-voljen član planinskega društva s permanentnim sedežem na kakem hribu, če bi dr. Tavčarja ne bilo. G. L. Jelenc je bil svoj čas namreč v disciplinarni preiskavi. Jasno je torej, da se mu je moral tedaj očitati kak pregrešek. — Ako ni bil tedaj L. Jelenc kriv, je jasno, da je moral dr. Tavčar, če je res tako dober, kakor to vedno trobi v svet, potegniti se za preganjano pravico in sicer brez vsega strankarstva, pravici na ljubo. Mož, ki drugače dela, ravna brezčastno. — Ako pa je bil L. Jelenc kriv, tedaj ga je moral dr. Tavčar sam obsoditi, tudi če je pristaš njegove stranke; ako tega ni storil, izkazal se je nepravičnega sodnika. Kaj ima torej strankarstvo za objektivnega prisodnika tega ali onega sveta, tega ali onega odbornika pri disciplinarnih zadevah opraviti? Toda če dr. Tavčar povdarja svoje zasluge na tem polju, potem smo opravičeni psihologično sklepati na njegove praktike, potem vemo, kaj si imamo misliti o njegovi pravico-ljubnosti! Potem nam je tudi marsikaj jasno na deželnem odborniku dr. Tavčarju, potem nam je dana tudi dovoljna razlaga, kako si misli dr. Tavčar delovanje v disciplinarnih senatih. Komur to ne odpre oči, je ali slep, ali mora biti liberalce, in oboje je hudo — v resnici!

K zaupnemu shodu liberalne stranke. Dasi je komaj 14 dni do tega shoda, vendar še živa duša ne ve, kaj se bo tam obravnavalo. Zvedel pa je nekje dnevni red tega zborovanja Rdeči Prapor in ga prav indiskretno objavlja: a) Program stranke ali mixtum compositum. b) Doslednost v politiki ali „guncenca“. c) Taktika ali salonska magija. d) Časopisje stranke ali privatna stvar. e) Volilna reforma ali cigu migu, mačke strigu. f) Politika in znanost s posebnim ozirom na matematiko in z dokazom, da je $1=2=3=4=5$ in infinitum, vsled česar je navdušenost za enakost in pluralitet popolnoma identična. g) Organizacija; variacije stiha: „Kaj pa je tebe treba bilo?“ h) Svobodna šola ali „Lieber feig als dumm“. i) Narodno delo ali „pomanjkanje sinekur“. j) Praktični liberalizem ali svoboda prepričanja deželnih uradnikov. k) Socialna politika ali „vseh pet po konci“. l) Humanitarno-sanitarno-higijensko-napredni reformizem ali: Deželna bolnica, umobolnica, prisilna delavnica, živinska bolnica itd. m) Volitev izvrševalnega odbora ali: Komu se ljubi? n) Izključitev nezadovoljnih elementov, ali: Poj-dimo vsi domu.

Novi most čez Ljubljano v Prulah na Opekarsko cesto prično, kakor se govori, graditi prihodnje leto. Take govorice se širijo — vsako leto pred občinskimi volitvami.

V kapeli sv. Jurija na ljubljanskem gradu se bode pričela opravljati služba božja še to zimo.

Radeče pri Zidanem mostu lepo napredujejo. Novo šolsko poslopje nad trgom bode skoro dogotovljeno in bode kraj in okolico krasilo. Električna razsvetljava trga se je obnesla in zdaj se delajo priprave za vodovod in park sredi trga ob potoku Zapota.

Ljubljanski občinski svet je imel v tork sejo, v kateri so bile nekatere važnejše zadeve

na dnevnem redu. Posebno živo sicer ni bilo v občinskih dvorani, zanimanje gospodov svetnikov za občinske stvari res ni veliko, ali magistrat menda misli na to, da je pretekel dober del sezone in da se prikažejo s časom zopet volitve na obzoru, pa bo treba vsaj nekoliko drapirati poročilo o „delovanju“. Na galeriji je pa težko uveriti se, da je tam doli res kakšno delovanje. Gospodom na kurulskih sedežih je očitno žal, da morajo žrtvovati svoj čas za poslušanje poročil in za glasovanje, pa da komaj čakajo na konec. Čemu se sploh silijo? Občinski svet vendar ni dekoracija in gospodje, ki se jim ne ljubi delati, naj si pomagajo in naj pri prihodnjih volitvah ostanejo doma. Tako rajsko krasno res še ni v Ljubljani, da ne bi bilo treba intenzivnejšega dela, kakor ga premore liberalna klika.

Nove električne žarnice pri ljubljanski cestni razsvetljavi so vendar pričeli te dni natikati. Bil je že skrajni čas za to, kar seve magistrat ni opazil, ampak ga je moralo na to opozoriti šele časopisje.

Obrtnega inštruktorja za slovenske pokrajine s sedežem v Ljubljani zahtevata magistrat in občinski svet. Doslej je spadala Kranjska v graški rajon, sedaj je dodeljena Primorju. Zahteva je opravičena.

Kjer je kaj umazanega, povsodi najdemo s posebno vnemo angažovanega dr. Tavčarja. Ko se je šlo za denunciranje deželnoodborskega uradnika, je nosil dr. Tavčar bandero. Ko je čutil deželni odbor potrebo po zanesljivih informacijah dr. Bleiweisa vzeti deželnega kurjača Jankarja v svojo otročje-smešno zaščito, je bil zopet dr. Tavčar tisti, ki se je potezal za „dobro stvar“. In tako gre to dalje. Del, katerih se nikdo ne loti, ne brani se prevzeti dr. Tavčar. V privatnih pogovorih se izraža o dr. Bleiweisu tako, da ga je veselje slišati — uradoma preganja do krvi vedoma ljudi, ki imajo uradoma isto mnenje kakor dr. Tavčar privatno. Neverjetno je, a vendar resnično, da se najdejo ljudje, ki so hodili svoje dni po najčistejšem vzduhu najvišjih gora, a se počutijo danes najboljše v najbolj smrdečih kloakah.

Žargon Sl. Naroda je bil še vedno imeniten. Toliko surove polemike na tako majhnem prostoru — to je res izvanredna spretnost Narodovih urednikov. Na tak nizki način se zaganja ta list minulo soboto tudi proti socialno-demokratski stranki. Končno, naj si vsakdo misli o tej stranki, kar si hoče, škandalozno pa je dejstvo, da je tak način polemike sploh mogoč.

Socialno gibanje.

Katoličanstvo in protestantizem na Nemškem. Prestopanje od katoliške vere k protestantovski je v Nemčiji mnogo večje nego od protestantovske h katoliški. Kar pridobe katoličani na številu, se zgodi to ponajveč samo vsled novorojencev; da bi se dali krstiti že odrasčeni protestanti za katoličane, se zgodi jako redkokdaj. Naj navedemo še statistične podatke od leta 1900—1904:

	Od katol. k prot.	Od prot. h katol.
1900	6143	701
1901	6985	730
1902	7073	827
1903	7614	848
1904	7898	809

Dnevnik francoskih socialistov v nevarnosti. Francoski socialisti izdajajo svoje v Parizu izhajajoče glasilo Humanité (Človečanstvo) kot dnevnik. Dasi raste moč socialistov v tej republiki od dne do dne, vendar se je temu osrednjemu strankarskemu glasilu dokaj slabo godilo, tako da ga je bilo nemogoče izdajati brez velikih žrtv: pač usoda marsikaterih poštenih listov. Vsled tega je izdal vodja francoskih socialistov Jaurès (izg.: Žorés) poseben oklic, v katerem naznanja, da bo moral dnevnik ponehati izhajati, ako se ne pokaže med delavci več zanimanja za list in ne narastejo njega člani za primerno število. Ta poziv je izdal: za več tisoč je narastla podrobna prodaja in naročniki so se začeli trumoma oglašati. Nemški delavci so poslali svojemu bratskemu listu celih 25.000

frankov na pomoč. Ganljiva primera politične solidarnosti! Obstoje dnevnika je zdaj, kakor javlja Jaurès, zagotovljen. Značilno je, da je hotela to nezgodo lista porabiti ruska vlada in ponudila Jaurèsu celih 200.000 frankov, če se zaveže, da ne piše v Humanité nič več proti ruskim posojilom! Jaurès je to ponudbo odklonil, ali koliko je drugih takih, ki bi tega ne storili!

Med rudarji na Nemškem vre. Podraženje stanovanj in živil je po celem svetu na dnevnem redu, plače delavcev pa se zato prav nič ne zvišajo, ako si tega sami ne izvojujejo. Tako je nastalo tudi med nemškimi rudarji veliko gibanje. Zahtevajo poboljšanje plač za 15%, kar je postalo vsled splošno rastoče druginje neobhodno potrebno. Za to zahtevo so se izrekle vse rudarske organizacije. Nemški listi upajo, da dosežejo ta poboljšek brez hujskih bojev, ker so vsi rudokopi vrgli jako visoko mero obresti, dividend.

Ženski vestnik.

Izdelovanje oblek. Kjer se le dobijo dve osebi ženskega spola, najsibodo že poročene ali neporočene, navadno je njiju glavni pogovor o oblekah. Brž si potožita druga drugi svoje šivilje. Ena ji je skvarila lepo novo obleko — druga bluzo — tretja krilo — četrta površno jopico in zopet ena paletot itd. Mučno je poslušati tak pogovor tretji osebi, ki na tem nima interesa. In ne morem si predstavljati moža, ki bi se ne naveličal poslušati takih in enakih tožb svoje žene, ki trajajo v neskončnost. Jasno je, da novo toaleto radi tega, če je slabo napravljena, žena ne more zavreči. In kadar jo je treba zopet obleči, se prizadeta jezi iznova in treba je zopet poslušati tarnanje o izprijeni — a dragi obleki. In kaj je temu krivo? Manjka nam šol, v katerih bi se izobraževale mlade deklice bodisi v šivilje, ali pa bi se tam učila naša žena šivati in krojiti za domačo potrebo. Brez hrupa in reklame je ustanovila tako šolo v Ljubljani gdč. Tereza Hubmayer. Gospodična Hubmayer je vsestransko naobražena zavedna Slovenka in brezdvomno najpopolnejša v svoji stroki. Poleg tega, da ima nenavaden dar za svojo stroko, izpopolnjevala se je več mesecev v Meranu v ateljeju, kjer se pripravljajo toalete za dame najvišjih krogov in celo za članice cesarskih rodbin. Ena takih toalet stane čisto po več tisoč. Ne morem dovolj povdarjati, kako zelo potrebno je, da zna žena sama pravilno izdelati obleko. Pogosto se dogaja, da se uči mladenka šivati cele mesece, a ko je izstopila, si ne zna samostojno napraviti obleke, ker ne zna krojiti. Ali pa zopet druga priroji obleko sama — toda kako! Vse je v gubeah — vse vleče; je preveliko ali premajhno. In poleg tega, da taka obleka čisto izpridi raven život, jo je še zelo neukusno videti vso v gubeah. Nekateri ubogi otroci nosijo obleke, ki so jim pretesne, neenakomerno napravljene in koliko jih je, ki so vsled tega pričeli rasti enostranski. Dolžnost matere je, da nato skrbno pazi, najbolje je, če se sama razume na šivanje. Sedaj se nudi mladim dekletam in ženam prilika, naučiti se po prav posebno naštudiranem sistemu pravilno izdelovanje obleke. Vsaka dama, ki se zanima za stvar in si hoče z majhnim trudom in časom, ki ga porabi za to učenje, prihraniti mnogo v domačem gospodinjstvu, naj se obrne osebno do gospodične Hubmayer, Rimska cesta 7, pritično, vsak dan od 5. do 7. ure zvečer. A.

Ženska zadružniška bratovščina na Angleskem je imela ob poluletu svoj kongres, ki se ga je vdeležilo do 500 oseb. Predsednica shoda gospa Gasson je naznanila, da šteje bratovščina danes 425 krajevnih organizacij, ki štejejo skupaj 22.077 članov. Eno glavnih nalog je smatrala bratovščina pridobitev tudi najnižjih slojev za to gibanje, ki ima namen, dobaviti za revnejše sloje na čim cenejši način življenske potrebščine in jim podajati duševne zabave. Član ne dobi v takem društvu samo kolonialnega blaga, mesa in drugih jestvin, ampak tudi priložnost obiskovati razne poučne tečaje in zabavne večere.

Deželna zveza za tujski promet na Kranjskem.

(Hotel Lloyd v Ljubljani).

Statistika prometa tujcev in letoviščarjev v letošnji sezoni na Kranjskem se še ni mogla sestaviti, toda trdi se lahko, da se je omenjeni promet zlasti vsled otvoritve bohinjske železnice izdatno zvišal in se je opazilo, da so letoviščarji iz južnih dežel pritisnili na Gorénjsko v toliki meri, kakor še nikdar poprej. Zvezna posredovalnica za oddajo letoviških stanovanj je dobivala vsak dan nebroj vprašanj zlasti iz Trsta in drugih krajev, kjer stanujejo Italijani. O uspehih tega posredovanja žal ne moremo poročati, ker nam niti letoviščarji, niti imetniki stanovanj niso naznanili, če se je stanovanje sprejelo ali oddalo. Že z ozirom nato, da smo posredovanje izvrševali popolnoma brezplačno, bi se nam moralo naznaniti, kajti te podatke bi rabili za statistiko posredovalnice. — Med sezono in po sezoni nam je došlo tudi mnogo pritožb od letoviščarjev in tujcev. Ena glavnih je bila, da se tuje izkoriščajo bodisi od gostilničarjev, bodisi od izvoščakov. Opozorjamo že zdaj na ta nedostatek, kajti obrtniki si s tem sami sebi največ škodujejo. Tujec, ki je moral letos plačevati pretirane cene, si bo drugo leto gotovo premislil, da bi šel zopet v isti kraj. Pomisliti je treba, koliko se pridobi s tem, ako so tuje v kakem kraju zadovoljni, kajti potem delajo sami reklamo za ta kraj, ga hvalejo in potem še svoje znance tja privabijo. Mnogokrat gostilničarji sami niso krivi, ampak natakari in natakariice, ki svojevoljno nastavlajo visoke cene, da imajo poleg napitnine še drug dobiček. V interesu gostilničarjev samih priporočamo, naj se po gostilnah nabijejo ceniki jedil in pijač, potem se ne bo mogel nihče pritoževati in gostilna ne bo razglašena kot pretirano draga, največkrat na račun natakarijev. Isto velja za izvoščake. — Pri tej priliki moramo tudi pripomniti, da je le malo interesentov članov deželne zveze za pospeševanje tujkega prometa, čeravno dela zveza v njih korist. Gostilničarji, imetniki privatnih letoviških stanovanj ter občinski odbori letoviških krajev, dalje obrtniki, ki imajo sezonske obrte, bi morali že davno biti člani naše zveze, ki dela za privablitev tujcev ter na ta način za blagostanje dotičnega kraja. Na željo pošljemo vsakemu radi društvena pravila.

Izborno zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priporoča

ANTON MÜLLER

vinotržec v Domžalah

(Kranjsko).

Tri goldinarje

50 do 60 kosov) toaletnega mila (odpadkov) z vijoličnim, rožnim, heliotrop, mošusovim, šmarničnim breskvinim itd. duhom.

Razpošilja proti povzetju podjetje Manhattan Budapešta, VII. Bezeredy ul. 3.

Odlikovana v Parizu s častnim križcem, diplomom in zlato medaljo. Patentirana v 30 državah.

Streha prihodnosti!

Cementna zarezna strešna opeka

iz portland-cementa in peska

Praktična! Lepa!

Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:

Janko Traun

izdelovatelj cementnih na Glincah pri Ljubljani.

Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta!

Najcenejša, največja eksportna trrdka!

H. Suttner urar Ljubljana

Mestni trg nasproti rotovža, preje v Kranju priporoča svojo veliko, izborno zalogo finih

švicarskih ur

brilantov, zlatnine in srebrnine v veliki izbiri po najnižjih cenah.

V dokaz, da je moje blago res fino in dobro, je to, da ga razpošiljam po celem svetu. Na stotine pohvalnih pisem je vsakomur prostovoljno na ogled, da se lahko sam prepriča.

Prosim, zahtevajte veliki novi cenik, ki se pošlje zastonj in poštne prosto. 26-23

Oglejte si — poljedelskih strojev, slamoreznic, čistilnic, največjo zalogo mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnihi križev itd. pri

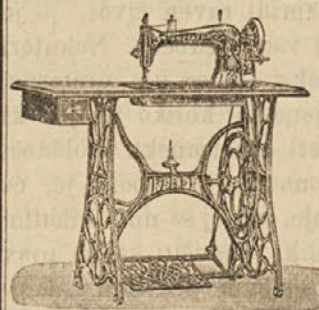
FR. STUPICA V LJUBLJANI

na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnatom zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnico, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

PFAFF šivalni stroji

so najboljši

za družinsko uporabo. Šivajo, krpajo in vežejo. Nepreosljivi za obrtne namene, šivajo naprej in nazaj.

! Kroglasto ležišče !

Glavni zastopnik

Fr. Tschinkel

Ljubljana • Kočevje

Mestni trg 9. v gradu. 52-20

David Seravalli

v Ljubljani, Slomškove ulice 19

Kiparstvo in tovarna za umeteljni kamen 12-6

Vsa kamnoseška dela so izvršena iz umetelnega kamna.

Izdeluje cementne cevi, stopnice, podstavke, ograje, strešne plošče, različne cementne plošče za tlak, vodomete, žlebove in školjkaste izlive za vodovode, žlebove za krmo konjem in govedi, okraske, podobe, fasadne dele, plošče in tlak iz mavca za stene in stropne. Zaloga blaga iz kamenine in zaloga samotne opeke.

Zastopstvo za obočne stropne trame, patent „THRUL“.

Vse je narejeno solidno, strokovnjaški, po zmernih cenah in pod garancijo.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznjivo.

Edino pravi je

Thierryjev balzam

le z zeleno znamko z nuno.

Staroslaven, nepreosljiv zoper motenje prebavljanja, krče v želodcu, koliko, prehlajenje (katar), prsne bolezni, influenco itd. itd.

Cena: 12 malih ali 6 dvojnatihi steklenice ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko. Thierryjevo centifolijsko mazilo splošno znano kot „non plus ultra“ za vse še tako zastarane rane, vnetja, poškodbe, ture in otekline vseh vrst. — Cena: 2 lončka K 3-60 franko razpošilja le proti predplači ali povzetju 45

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Brošuro s tisoči zahvalnih pisem zastonj in franko. Dobiva se skoro v vseh lekarnah in medicini. drogerijah.

Le „Zvezdna“ cikorija

iz Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani

je pravi slovenski izdelek!